

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 18Csp/3/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6122462135
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 02. 2026
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dominika Vitteková PhD.
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2026:6122462135.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Dominikou Vittekovou PhD. v spore žalobcu: Slovenská konsolidačná, a.s., IČO: 35 776 005, so sídlom Cintorínska 21/21, 814 99 Bratislava, proti žalovanej: A. B., nar.XX.XX.XXXX, bytom C. XXXX/X, XXX XX D., zast. E. F. G., advokátom so sídlom Kollárova 15, Poprad, o zaplatenie 1380 eur, takto

rozhodol:

I. Žalobu z a m i e t a.

II. Žalovaná m á voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, o výške ktorých bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku vo veci samej samostatným uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom.

o d ô v o d n e n i e :

1. Návrhom na vydanie platobného rozkazu doručeným dňa 14.11.2022 Okresnému súdu Banská Bystrica v súlade s § 3 zákona č. 307/2016 Z.z. o upomínacom konaní sa žalobca domáhal voči žalovanej zaplatenia istiny vo výške 1380 eur. Nárok vyplynul z refakturácie nákladov za 3 osoby za leteckú prepravu na základe „Prísľubu vo forme záväzku pri poskytnutí konzulárnej ochrany vo forme repatriácie“ – let Tenerife, Gran Canaria do Bratislavy dňa 31.3.2020

2. V predmetnom upomínacom konaní bol dňa 25.11.2022 vydaný platobný rozkaz sp. zn. 22Up 1004/2022, proti ktorému žalovaná podala včas odpor.

3. V podanom odpore namietala aktívnu legitimáciu žalobcu. Mala za to, že je v postavení spotrebiteľa. Spochybnila výšku uplatneného nároku z dôvodu, že je nevyhnutné vziať do úvahy obdobie jeho vzniku. Dňa 15.3.2020 vláda SR vyhlásila núdzový stav a s účinnosťou od 13.3.2020 od 7:00 hod. miestneho času bol vyhlásený zákaz vykonávania určených civilných letov s miestom vzletu na území iného štátu a s miestom pristátia na území Slovenskej republiky. Obdobná situácia bola v tom čase aj v iných krajinách EÚ, teda aj v Španielsku. Poukázala na svoje vyjadrenie z 14.5.2020, ktoré tvorí prílohu k žalobe a na skutočnosti tam uvedené. Uviedla, že nevie, na základe akých skutočností bola určená cena letu, keď najprv bola určená vo výške 810 eur a neskôr vo výške 460 eur s tým, že jej druhovi malo byť oznámené štátnym tajomníkom, že ak nepodpíše Prísľub vo forme záväzku pri poskytnutí konzulárnej ochrany vo forme repatriácie a nenazbiera sa dostatočný počet repatriantov, lietadlo zo Slovenska (vládný špeciál) neodletí a je nutné ho podpísať, ak sa chce dostať na Slovensko a veci ohľadom úhrady a ceny letu sa budú riešiť neskôr.“ Poukázala na bezplatný repatričný let českého vládneho špeciálu. Zároveň mailom z 29. marca 2020 a tiež telefonicky kontaktovala s osobou zo slovenského veľvyslanectva v Španielsku (H. A. - konzulka), či bude možné a akým spôsobom požiadať o príspevok na refundáciu časti ceny leteniek prostredníctvom Európskej únie a dostala odpoveď, že „to sa bude riešiť neskôr a teraz, ak sa chce vrátiť na Slovensko s deťmi musí podpísať prísľub, inak lietadlo

nepriletiť". Podpísanie prísľubu bolo vykonané v tiesni, preto je neplatný právny úkon v zmysle ust. § 53 ods. 5 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Keďže bolo jej konanie vykonané pod tlakom okolností, vzťahuje sa na ňu ust. § 37 ods. 1 OZ. Nepodpísala prísľub slobodne a čiastka 460 eur sa prieči dobrým mravom. Mala za to, že sa na ňu a jej deti mali vzťahovať Čl.3 ods. 2 a) prípadne c) nariadenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky o vyžadovaní a schvaľovaní letov č.50/2012 (tzv. vládny špeciál), ktoré sú definované ako lety bez úhrady priamych prevádzkových nákladov. Namietla premĺčanie s poukazom na § 108 OZ. Záverom uviedla, že má informácie, že voči repatriantom, ktorí boli na palube vládneho špeciálu repatriáčného letu z Tenerife na Slovensko (Bratislava) dňa 31.03.2020 a neboli štátnymi občanmi Slovenskej republiky, nie sú náklady na let vymáhané a aj toto len potvrdzuje zákonom rozporné a diskriminačné konanie.

4. V súlade s § 14 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní podal žalobca návrh na pokračovanie v konaní na tunajšom súde ako súde príslušnom na prejednanie veci podľa a zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“). K podanému odporu sa vyjadril v tom smere, že nikdy netvrdil, že došlo k postúpeniu žalovanej pohľadávky. Uzavretím predmetného dodatku č. 1 v súlade s § 14 a nasl. zákona o pohľadávkach štátu MZVEZ SR postúpilo na Slovenská konsolidačná, a.s. iba právo uplatňovať žalovanú pohľadávku. V súlade s § 14 ods. 3 zákona o pohľadávkach štátu Slovenská konsolidačná, a.s. vykonáva konsolidáciu pohľadávok štátu na základe zmluvy o vymáhaní pohľadávky štátu vo vlastnom mene a na vlastný účet. Podľa článku 11 ods. 7 Organizačného poriadku Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky č. 34/2017 zo dňa 31. mája 2017 (ďalej len „Organizačný poriadok“) generálneho riaditeľa zastupuje v rozsahu jeho práv a povinností v čase jeho neprítomnosti nepresahujúcej dva týždne spravidla ním určený riaditeľ odboru. Predmetný dodatok č. 1 za MZVEZ SR podpisovali v súlade s § 20 ods. 2 OZ a Organizačným poriadkom I. I. J., riaditeľka finančného odboru sekcie ekonomiky a všeobecnej správy a Ing. Tibor Králik, generálny riaditeľ sekcie ekonomiky a všeobecnej správy, ktorého zastupovala v rozsahu jeho práv a povinností v súlade s Občianskym zákonníkom, Organizačným poriadkom a príslušnými pracovnoprávnymi predpismi ním určená riaditeľka odboru Ing. Ivana Čermáková. Uvedení zamestnanci MZVEZ SR svoje oprávnenie konať v mene právnickej osoby podpísaním predmetného dodatku č. 1 neprekročili. Tvrdenie žalovaného, že I. K. L. nemôže zastupovať I. I. J. z dôvodu rozporu so zákonom, obchádzania zákona a interných noriem MZVEZ SR nemá žiadnu relevanciu. K obdobnej problematike sa vyjadroval aj Ústavný súd SR vo svojom uznesení sp. zn. III. ÚS 158/06-18 podľa ktorého môže jeden konateľ splnomocniť na konanie druhého konateľa a uskutočniť tak právny úkon spoločnosti sám vo svojej konateľskej pozícii a súčasne aj ako splnomocnenec druhého konateľa. Vzhľadom na vyššie uvedené žalobca má za to, že predmetným dodatkom č. 1 došlo k riadnemu postúpeniu práva uplatňovať žalovanú pohľadávku, pričom tvrdenia žalovaného nemajú oporu v zákone. S tvrdením žalovanej, že sa v tejto veci považuje za spotrebiteľa, žalobca nesúhlasil. Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR (ďalej tiež „MZVEZ SR“) je ústredným orgánom štátnej správy pre oblasť zahraničnej politiky a vzťahy Slovenskej republiky k ostatným štátom, medzinárodným organizáciám a zoskupeniam a európskym inštitúciám, ktorý nemá postavenie dodávateľa v zmysle § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka, t. j. MZVEZ SR nevykonáva žiadnu obchodnú ani podnikateľskú činnosť (obdobne ako v prípade ŠFRB: uznesenie NS SR sp. zn. 4 Cdo 106/2018, uznesenie NS SR sp. zn. 8Cdo/9/2019, uznesenie NS SR sp. zn. 8Cdo/164/2020). MZVEZ SR je ústredným orgánom štátnej správy, ktorý prostredníctvom svojich organizačných útvarov v zahraničí vykonáva konzulárne činnosti v súlade s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná, právom Európskej únie, všeobecne záväznými právnymi predpismi Slovenskej republiky a vnútroštátnymi právnymi predpismi prijímajúceho štátu. MZVEZ SR poskytlo žalovanej na jej žiadosť konzulárnu ochranu, ktorá predstavuje súbor opatrení, úkonov a konaní, ktorými zabezpečuje podporu, pomoc a ochranu v núdzi a v krízovej situácii, pričom jej poskytnutie nenapĺňa atribúty obchodnej ani podnikateľskej činnosti. V ďalšom poukázal na to, že výška nákladov na repatriáciu v roku 2020 v kontexte vypuknutia pandémie ochorenia COVID-19 bola určovaná operatívne na základe telefonickej a e-mailovej komunikácie MZVEZ SR a Ministerstva vnútra SR (ďalej tiež „MV SR“). Hlavnými parametrami pri výpočte nákladov na repatriáciu na 1 osobu bola predbežná cenová kalkulácia letu predložená zo strany MV SR a počet osôb, ktorí požiadali o poskytnutie konzulárnej ochrany formou repatriácie. V nadväznosti na repatriáciu osôb z Kanárskych ostrovov do Bratislavy dňa 31.03.2020 vystavilo MV SR faktúru číslo 260038178 na sumu vo výške 29.247,15 eur, ktorú uhradilo MZVEZ SR dňa 06.08.2020. V súvislosti s repatriáciou občanov Rakúska vystavilo MZVEZ SR FA č. 5072000168/2020 na celkovú sumu vo výške 7820,00 eur, ktorú uhradilo Rakúsko prostredníctvom svojho Zastupiteľského úradu dňa 14.05.2020. Čo sa týka repatriácie občanov Českej republiky štáty Českej a Slovenskej republiky sa dohodli, že občanov budú

repatriovať recipročne bez toho, aby si vystavovali faktúru za vzniknuté náklady. Tvrdenia žalovanej, že podpísanie prísľubu vo forme záväzku pri poskytnutí konzulárnej ochrany bolo vykonané v tiesni a pod nátlakom, považoval za účelové. Konzulárna ochrana vo forme repatriácie sa poskytuje len tým občanom a nezastúpeným občanom, ktorí o to požiadajú a nie sú schopní situáciu riešiť vlastnými silami. Osoby, ktoré mali záujem o repatriáciu v roku 2020 v kontexte vypuknutia pandémie ochorenia COVID-19, boli o tejto možnosti s uvedením priameho linku zriadeného na webovej stránke MZVEZ SR informované prostredníctvom zastupiteľských úradov SR v zahraničí, a to hromadným emailom alebo cez sociálne siete zastupiteľských úradov SR v zahraničí. V nadväznosti na uvedené, ak občan mal záujem o repatriáciu, bolo nevyhnutné, aby cez link zriadený na webovej stránke MZVEZ SR vyplnil prísľub vo forme záväzku pri poskytnutí konzulárnej ochrany vo forme repatriácie, v rámci ktorého požiadal o poskytnutie konzulárnej ochrany formou repatriácie, uviedol všetky nevyhnutné osobné údaje a súčasne sa zaviazal, na požiadanie MZVEZ SR, uhradiť konkrétnu výšku nákladov na účely repatriácie alebo v súvislosti repatriáciou jeho osoby a jeho rodinných príslušníkov, ktorí ho na repatriáčnom lete sprevádzali. Súčasťou predmetného prísľubu je aj vyhlásenie, že občan, ktorý žiada o repatriáciu rozumie a súhlasí s podmienkami v ňom uvedenými. Žalovaná preto slobodne a vážne podpísala prísľub, ktorého vzor je uvedený v prílohe č. 5 zákona o zahraničnej službe a je spoločný pre občanov a nezastúpených občanov v zmysle transponovanej smernice Rady (EÚ) 2015/637 z 20. apríla 2015 o opatreniach koordinácie a spolupráce na uľahčenie konzulárnej ochrany nezastúpených občanov Únie v tretích krajinách a o zrušení rozhodnutia 95/553/ES. Tiež poukázal na to, že nariadenie MV SR o vyžadovaní a schvaľovaní letov (čiasťka č. 29 Vestníka MV SR, bod 50) nie je všeobecne záväzným právnym predpisom, pričom tento dokument zaväzuje výlučne MV SR a jeho útvary. Vo vzťahu k vykonávaniu letov lietadiel v policajných službách ostatnými ústrednými štátnymi orgánmi sú relevantné Zásady vykonávania letov lietadiel v policajných službách schválené vládou Slovenskej republiky uznesením č. 411/2006 z 10.5.2006. Podľa čl. 2 ods. 1 uznesenia vlády č. 411/2006 disponuje MV SR diskrečnou právomocou vo vzťahu k úhradám priamych nákladov za vykonané lety štátnych lietadiel, a to v rámci svojich finančných zdrojov. Taktiež poukázal na skutočnosť, že tzv. repatriáčny let nespadá do kategórie „bez úhrady“ v zmysle čl. 2 ods. 2 uznesenia vlády č. 411/2006. Bez ohľadu na uvedený správny postup MV SR je však nevyhnutné uviesť, že tieto predpisy nemajú povahu všeobecne záväzných právnych predpisov a fyzické a právnické osoby sa v zmysle čl. 13 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nemôžu priamo dovolávať na práva a povinnosti potenciálne z nich vyplývajúce. Relevantná je teda skutočnosť, že MV SR vykonalo repatriáčny let dňa 31.3.2020 z Tenerife na územie Slovenskej republiky, ktorým bola repatriovaná aj žalovaná, na základe požiadavky MZVEZ SR, pričom tieto náklady boli následne fakturované MZVEZ SR, ktoré ich uhradilo 06.08.2020. Právnym základom, a to všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorý priamo ukladá práva a povinnosti fyzickým a právnickým osobám v zmysle čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky, je zákon o zahraničnej službe. Podľa § 14h ods. 15 zákona o zahraničnej službe je MZVEZ SR oprávnené požadovať úhradu finančných nákladov poskytnutej konzulárnej ochrany, ktorá bola v prípade odporcu realizovaná MZVEZ SR formou repatriácie podľa § 14 g ods. 4 písm. e) zákona o zahraničnej službe. Tomuto oprávneniu korešponduje povinnosť repatriovanej osoby uhradiť finančné náklady na poskytnutú konzulárnu ochranu. Keďže MZVEZ SR vynaložilo finančné náklady na repatriáciu žalovaného z Tenerife na územie Slovenskej republiky dňa 31.3.2020, MZVEZ SR je podľa § 14h ods. 15 zákona o zahraničnej službe oprávnené žiadať od žalovanej úhradu týchto nákladov a tá má povinnosť podľa § 14h ods. 15 zákona o zahraničnej službe uhradiť tieto náklady. Pre úplnosť dodal, že v prípade akéhokoľvek iného výkladu predmetnej situácie by bol popretý záujem zákonodarcu vyjadrený v ustanovení § 14h ods. 15 zákona o zahraničnej službe, keďže, aplikujúc argumentáciu žalovanej, by orgány Slovenskej republiky neboli oprávnené nikdy požadovať úhradu nákladov za konzulárnu ochranu realizovanú formou repatriácie prostredníctvom letov štátnych lietadiel, zatiaľ čo však pri iných formách konzulárnej ochrany či repatriácie by týmto oprávnením disponovali. Odporcova argumentácia je teda zavádzajúca, nesprávna a nemá oporu v žiadnom všeobecne záväznom právnom predpise. Vo vzťahu k údajnému premlčaniu žalovanej pohľadávky podľa § 108 OZ žalobca poukázal na to, že predmetné ustanovenie sa aplikuje na práva uplatnené buď cestujúcim alebo odosielateľom u dopravcu a vyplývajúce z § 760 až 773 OZ. Právnym základom žiadosti žalovanej o poskytnutie konzulárnej ochrany pri repatriácii je však § 14g ods. 7 v spojení s § 14h ods. 15 zákona o zahraničnej službe. Nárok na úhradu finančných nákladov na konzulárnu ochranu poskytnutú podľa zákona o zahraničnej službe nie je právom z prepravy podľa § 760 OZ, ktoré podlieha premlčaniu podľa § 108 OZ, ale právom, ktoré podľa § 101 OZ podlieha všeobecnej premlčacej dobe v dĺžke 3 rokov. Navyše, nakoľko sa žalovaná v súlade s § 14h ods. 15 zákona o zahraničnej službe prísľubom vo forme záväzku zaviazala na požiadanie MZVEZ SR zaplatiť svoj dlh určený čo do výšky i dôvodu, nárok žalobcu podľa § 110 OZ podlieha premlčacej dobe v dĺžke trvania

10 rokov. Prísľub, ktorý podpísala žalovaná vychádza zo vzoru uvedeného v prílohe č. 5 zákona o zahraničnej službe a je spoločný pre občanov a nezastúpených občanov, pričom sa naň vzťahuje právny poriadok členského štátu, ktorého je táto osoba štátnym občanom.

5. V duplike žalovaná namietala diskrimináciu prepravovaných osôb. Uplatňovanie nároku nezohľadňovalo bezprecedentnú situáciu spôsobenú štátnickými rozhodnutiami a považovala ho za rozporné s dobrými mravmi. Pýtala sa, prečo Slovenská republika nepožiadala o príspevok na preplatenie repatriáčného letu z na to vyčlenených fondov EÚ, keď podmienka prepravy štátnych príslušníkov aspoň dvoch členských štátov EÚ splnená bola a išlo o prepravu občanov EÚ na kontinentálne územie Európy z autómnej ostrovnej oblasti Španielskeho kráľovstva nachádzajúce v Atlantickom oceáne. Uviedla, že pre jej rodinu to nebol let zadarmo, prepadli im spätočné letenky zakúpené v termíne na konci júna 2020 (komerčné linky neboli obnovené ani vtedy), prišli o depozit na prenajatý byt, museli zanechať značnú časť hnutelného majetku na ostrove, keďže batožina bola striktné limitovaná. Záverom poukázala na to, že bezprecedentným zrušením komerčných letov došlo k ničím nekompensovanému zásahu do práv európskeho občianstva a ústavných práv voľného pohybu (po splnení protipandemických opatrení), práv spravovať vlastný majetok na území iného členského štátu a pod. Tou kompenzáciou mala byť minimálne náležitá komunikácia zo strany štátnych predstaviteľov. V prvých dňoch zavedenia lockdownu situácia, panika a chaos nasvedčovala tomu, že idea európskej súdržnosti prestala existovať. Ako matka som riešila jedinú otázku, či poskytovanie zdravotnej starostlivosti bude na území Španielska poskytované naďalej rovnocenne bez rozdielu, či pôjde o občana M. alebo občana iného členského štátu EÚ. Nakoľko v španielskej štátnej televízii dookola vysielali správy z miestnych nemocníc s alarmujúcimi oznámeniami, že situácia je kritická a lekári vyberajú spomedzi chorých tých, ktorí majú väčšie šance na prežitie. To kritérium bolo ale len všeobecné – a to vek pacienta. N. mali prednosť pred staršími. Nakoľko španielski vládni predstavitelia sa napriek dlhoročnému členstvu ich krajiny v EÚ prihovárali výhradne len M., akoby na území Španielska boli len Španieli (obdobne to bolo i na Slovensku k Slovákom), nadobudla pocit, že ďalším možným kritériom selekcie pacientov bude štátna príslušnosť. Ak by pomoc potreboval jej syn a španielske dieťa, nevedela sa ubrániť pocitu, že pomoc by dostalo španielske dieťa. A to aj keby nebolo mladšie ako jej syn. Žalobu navrhla zamietnuť s poukazom na narušenie princípu právnej istoty a bezprecedentnú situáciu, Slovenská republika mala možnosť žiadať o príspevok z fondu EÚ na repatriáčné lety a túto možnosť nevyužila, ani sa o to nepokúsila a ja ako občan som takúto žiadosť podať nemohla. Zo strany veľvyslanectva mi bola podaná informácia, že to sa bude riešiť potom. Informácie nemali ani štátne inštitúcie, o dobrovoľnosti rozhodovania neinformovaného občana v takejto situácii nemôže byť ani reči.

6. Dňa 3.5.2023 súd vyhlásil rozsudok č.k. 18Csp 3/2023-151, ktorým bola žalovaná zaviazaná na úhradu 1380 eur. Žalobcovi náhrada trov konania nebola priznaná.

7. Na podklade podaného odvolania Krajský súd v Prešove ako odvolací súd uznesením č.k. 18CoCsp 35/2023-345 z 31.5.2024 zrušil rozsudkom a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie. Zrušujúce uznesenie odôvodnil tým cit: „22. V prejednávanej veci odvolací súd poukazuje na to, že súd prvej inštancie sa doposiaľ nevenoval právnomu posúdeniu, či žalobný nárok na úhradu nákladov na repatriáciu žalovanej a jej rodinných príslušníkov možno vzhľadom na konkrétne okolnosti tejto veci posudzovať ako výkon existujúceho práva žalobcu v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. 23. I keď žalobca v konaní svoj nárok riadne preukázal a možno prisvedčiť záverom súdu prvej inštancie o jeho zákonitosti, dôvodnosti a správnosti, nemožno opomenúť ďalšie špecifické okolnosti veci. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozsudok Okresného súdu Prievidza č.k. 9C/2/2023-112 zo dňa 20.09.2023 a potvrdzujúci rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č.k. 8Co/65/2023-18/2 zo dňa 17.04.2024, v ktorých súdy zohľadnili kategóriu dobrých mravov podľa § 3 ods. 1 OZ v obdobnej veci uplatneného nároku totožného žalobcu na úhradu nákladov na repatriáciu voči žalovanému ako refakturáciu nákladov za leteckú prepravu 4 osôb na základe Prísľubu vo forme záväzku pri poskytnutí konzulárnej ochrany vo forme repatriácie – let z Tenerife, Gran Canaria do Bratislavy dňa 31.03.2020 (t.j. totožný let ako v prejednávanej veci).“

8. Proti zrušujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca.

9. Súd prvej inštancie následne bez predloženia veci dovolaciemu súdu žalobu vecne prejednal a rozsudkom č.k. 18Csp 3/2023-388 z 14.8.2024 žalobu zamietol a priznal žalovanej voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

10. Na podklade podaného odvolania Krajský súd v Prešove ako odvolací súd uznesením č.k. 18CoCsp 2/2025-523 z 31.5.2024 opätovne zrušil rozsudok a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie. Zrušujúce uznesenie odôvodnil tým cit: „33. Podľa názoru odvolacieho súdu neprichádzalo do úvahy nerozhodovať o aktuálnom odvolaní žalobcu a vrátiť vec súdu prvej inštancie na postup podľa § 436 a násl. CSP bez rozhodnutia o odvolaní, a tak vytvoriť pre dovolací súd priestor na postup podľa § 449 ods. 2 CSP. Ako už odvolací súd uviedol, nemožno prejednávať rozhodnutie dovolacieho súdu. Navyše v poradí prvé rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktoré bolo zrušené rozhodnutím odvolacieho súdu napadnutého dovolaním, sú čo do právneho posúdenia odlišné. Preto v záujme právnej istoty a nevnášania zbytočného chaosu do prejednávanej veci, dovolaciemu súdu neostávalo nič iné, len zrušiť napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP a podľa § 391 ods. 1 CSP vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. 34. Po vrátení veci súdu prvej inštancie bude jeho povinnosťou vykonať úkony spojené s dovolaním žalobcu doručeným súdu dňa 02.09.2024, a to v zmysle § 436 a násl. CSP. V prípade, ak žalobca nebude v dovolacom konaní úspešný, súd prvej inštancie sa náležite vysporiada s inštrukciami odvolacieho súdu vyjadrenými v uznesení zo dňa 31.05.2024, najmä pokiaľ ide o posúdenie nároku v kontexte § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Totiž rozsudok súdu prvej inštancie je z pohľadu výroku - odôvodnenie rozporuplný, pričom odôvodnenie obsiahnuté v bode 46. rozsudku nenaznačuje, aby si súd prvej inštancie dostatočne uvedomoval význam § 391 ods. 2 CSP. V tejto súvislosti považuje odvolací súd za dôležité zdôrazniť, že strana má vždy právo na to, aby jej súdna ochrana bola poskytnutá v požadovanej kvalite, nevynímajúc dôvody rozhodnutia, ktoré by mali byť jasné a mali by dávať odpoveď na zásadné otázky. To však neznamená, že súd prvej inštancie je nútený zmeniť právny názor. Je však povinný preskúmať rozpor nároku žalobcu s dobrými mravmi a svoje úvahy riadne odôvodniť. Súd zároveň rozhodne o trovách celého konania (§ 396 ods. 3 CSP). Samozrejme, v prípade úspešnosti žalobcu v dovolacom konaní, súd prvej inštancie predloží vec na rozhodnutie o odvolaní voči v poradí prvému rozsudku zo dňa 03.05.2023.“

11. Následne bola preto vec predložená dovolaciemu súdu na rozhodnutie o dovolaní v zmysle pokynu odvolacieho súdu.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 6Cdo 191/2025 z 11.5.2025 dovolanie odmietol a žalobkyňu priznal náhradu trov dovolacieho konania.

13. Dovolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že cit: „20. K situácii druhovo totožnej s tou v tentoraz prejednávanej veci, že dovolanie smeruje proti zrušujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým bola vec vrátená na ďalšie konanie súdu prvej inštancie, občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu prijalo stanovisko publikované pod R 19/2017, ktorého právna veta znie: „Dovolanie proti uzneseniu, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nie je rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, proti ktorým je dovolanie prípustné v zmysle ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku.“ V danej veci nejde teda o rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej a ani o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, preto prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 CSP nemožno vyvodiť. Taktiež tu nejde ani o rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie alebo toto zmenil, preto nemožno vyvodiť prípustnosť dovolania ani z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP. 21. Vzhľadom na to, že dovolanie žalobkyne nie je podľa § 420 CSP a ani podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP prípustné, dovolací súd ho odmietol podľa § 447 písm. c) CSP bez toho, aby sa zaoberal dôvodnosťou podaného dovolania.“

14. Súd na nariadenom pojednávaní vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi a zistil tento skutkový stav:

15. Z prísľub vo forme záväzku pri poskytnutí konzulárnej ochrany vo forme repatriácie (ďalej tiež „Prísľub“) plynie, že žalovaná žiada o poskytnutie konzulárnej ochrany pri repatriácii a súčasne sa zaväzuje na požiadanie MZVEZ SR uhradiť ekvivalent všetkých nákladov na účely repatriácie alebo v súvislosti s repatriáciou jej osoby a jej rodinných príslušníkov, ktorí ju sprevádzali na repatriáčnom lete dňa 31.3.2020 o 14:30 z Tenericfe, Gran Canaria do 16:00 Bratislava. Rodinní príslušníci boli synovia E.

B. a G.. Náklady sú 460 eur na jednu osobu. Uvedené plynie aj z informácií o registrácii prostredníctvom emailovej komunikácie.

16. Žalovanej bola dňa 15.4.2020 vystavená faktúra na sumu 1380 eur s lehotou splatnosti do 14.5.2020 ako refaktúracia nákladov za tri osoby za leteckú prepravu na základe „Prísľubu vo forme záväzku pri poskytnutí konzulárnej ochrany vo forme repatriácie“ – let z Teneriffe, Gran Canaria do Bratislavy dňa 31.3.2020.

17. Dňa 14.5.2020 bol poslaný email MZVEZ SR zo strany žalovanej s predmetom nesúhlas s výškou a splatnosťou faktúry č. : 507200156/2020, žiadosť o informovanie o možnosti čerpania prostriedkov EÚ určených na repatriačné lety občanov EÚ/eventuálne v kombinácii s uplatnením dovolenkového poukazu a výzva na celkové prehodnotenie vyúčtovania nákladov repatriačného letu pre slovenských štátnych občanov (zároveň občanov EÚ) z izolovaného ostrovného územia Európskej únie počas vyhláseného núdzového stavu na území Španielskeho kráľovstva. Plynie z neho, že v čase 31.3.2020 boli všetky súkromné lety zrušené a Španielske kráľovstvo bolo v núdzovom stave s tým, že reálne šance a vyhliadky na bezpečnú a bezproblémovú cestu s 2 maloletými deťmi využitím leteckej alebo námornej dopravy v kombinácii s následným presunom po európskom kontinente na územie Slovenskej republiky boli v nastávajúcom období mizivé a veľmi obtiažne. Žiadala prehodnotiť splatnosť faktúry. Uviedla v ňom ďalej, že s dvomi maloletými synmi odcestovala na územie Kanárskych ostrovov (ostrov Tenerife) z dôvodu ich chronicky zhoršeného zdravotného stavu a aby sa stali prirodzene bilinguálnymi a naučila sa španielsky jazyk. Pobyt trval od polovice októbra 2019 do marca 2020, pričom využívala nízkonákladové lety na územie európskeho kontinentu, ak potrebovala zariadiť záležitosti v domovskom štáte. Ďalej uviedla, že možnosť repatriačného letu využila pod tlakom, v krízovej situácii a zo strachu o obavy o jej dve maloleté deti.

18. O. zo dňa 29.3.2020 žalovaná potvrdila záujem o miesta v lietadle na Slovensko, repatriačný let – utorok 31.3.2020.

19. Žalovaná podaním zo dňa 7.4.2020 žiadala svojho zamestnávateľa (Okresný súd Prešov) o prerušenie rodičovskej dovolenky, na čo jej bolo oznámené dňa 15.4.2020, že od 1.6.2020 bude zaradená na funkciu vyššieho súdneho úradníka.

20. Podaním zo dňa 17.7.2020 doručeným žalovanej dňa 25.7.2020 sa MZVEZ SR vyjadrilo k jej listu z 14.5.2020, kde okrem iného poukázali na to, že je možné uzavretie dohody o splátkach a nie je možné prehodnotiť výšku nákladov, záväzok je platný založený na Prísľube.

21. Dňa 30.9.2020 MZVEZ SR urgovalo zaplatenie nákladov na účely repatriácie.

22. Dňa 21.7.2022 bol spísaný Dodatok č. 1 k Zmluve o vymáhaní pohľadávok štátu č. 1/2022/MZVEZ SR a z jeho prílohy č. 1 plynie, že jeho predmetom je faktúra č. 507200156 vystavená dňa 15.4.2020 a splatná 14.5.2020 vo výške 1380 eur.

23. MZVEZ SR fakturovalo rakúskemu zastupiteľskému úradu sumu 7820 eur za konzulárnu ochranu pri repatriačnom lete 31.3.2020 z Gran Canaria/Teneriffe do Bratislavy.

24. Z emailovej komunikácie zo dňa 31.3.2020 medzi MZVEZ SR a MV SR plynie komunikácia vo vzťahu k letu z Teneriffe, kde sa pýtajú na cenu za prepravu a kapacitu lietadla s tým, že má ísť o Airbus A 319 OM – BYK, celková cena za let 17 500. Na otázku, koľko bude pasažierov, bolo odpoveď, že avizovaných je 56 osôb. Dňa 1.4.2020 si zaslali medzi sebou predbežnú kalkuláciu jednotlivých letov.

25. Z predbežnej kalkulácii letov plynie, že pri lete z destinácie Kanárske ostrovy, lietadlo Airbus A 319 ide o sumu 29 000 eur.

26. Z faktúry a jej prílohy vystavenej MV SR (dodávateľ) MZVEZ SR (odberateľ) plynie, že na základe objednávky a Uznesenia vlády SR č. 411/06 fakturujú náklady za dodanie palubného občerstvenia, let na trese Bratislava – Tenerife – Gran Canaria – Bratislava dňa 31.3.2020 v celkovej úhrade 29 247,15 eur.

27. Žalovaná emailom zo dňa 29.3.2020 potvrdila záujem o miesta v lietadle na Slovensko – repatriálny let – utorok 31.3.2020 pre ňu a jej dvoch maloletých synov a následne žiadala o spätné potvrdenie, že boli ako pasažieri zaevidovaní.

28. Zo žiadosti o repatriálny let na Slovensko datovaný 24.3.2020 adresovanej vláde SR plyní, že 64 občanov Slovenskej a Českej republiky žiada o pomoc.

29. Zo sprístupnenia informácií podľa § 18 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z. Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR z 22.4.2023 plyní, že celkové náklady na autobusovú dopravu boli vo výške 449 054,87 eur (čl. 180 a čl. 173-174).

30. Zo sprístupnenia informácií podľa § 18 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z. Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR z 11.7.2023 plynú faktúry uhradené dodávateľom za náklady na autobusovú prepravu, na základe ktorých bola poskytovaná konzulárna ochrana formou repatriácie Zastupiteľským úradom Slovenskej republiky v Madride z územia Španielska na územie Slovenskej republiky v období pandémie COVID-19, a to faktúra č. 20KA1249 na sumu 5000 eur, faktúra č. 20KA 1155 na sumu 7000 eur, faktúra č. 2020114 na sumu 10 733,15 eur, faktúra č. 202000256 na sumu 30 425 eur.

31. Zistený skutkový stav takto právne posúdil:

Podľa § 14 ods. 1 zákona č. 374/2014 Z.z. o pohľadávkach štátu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 374/2014 Z.z.“), na účely tohto zákona sa konsolidáciou pohľadávok štátu rozumie centrálné uplatňovanie splatnej pohľadávky štátu u dlžníka a na príslušných orgánoch, zabezpečenie exekučného titulu k pohľadávke štátu a vymáhanie pohľadávky štátu prostredníctvom jedinej právnickej osoby.

Podľa § 14 ods. 3 zákona č. 374/2014 Z.z., konsolidáciu pohľadávok štátu vykonáva poverená osoba na základe zmluvy o vymáhaní pohľadávky štátu vo vlastnom mene a na vlastný účet.

Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 374/2014 Z.z., Zmluvou o vymáhaní pohľadávky štátu správca

- a) postupuje na poverenú osobu právo uplatňovať pohľadávku štátu,
- b) sa zaväzuje zaplatiť poverenej osobe za vymoženie pohľadávky štátu alebo za vymoženie jej časti odmenu,
- c) je povinný odovzdať poverenej osobe všetky doklady a poskytnúť informácie, ktoré sa týkajú vymáhanej pohľadávky štátu, ktorá je predmetom zmluvy o vymáhaní pohľadávky štátu.

Podľa § 3 ods. 1 OZ, výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Podľa § 20 ods. 2 OZ, za právnickú osobu môžu robiť právne úkony aj iní jej pracovníci alebo členovia, pokiaľ je to určené vo vnútorných predpisoch právnickej osoby alebo je to vzhľadom na ich pracovné zaradenie obvyklé. Ak tieto osoby prekročia svoje oprávnenie, vznikajú práva a povinnosti právnickej osobe, len pokiaľ sa právny úkon týka predmetu činnosti právnickej osoby a len vtedy, ak ide o prekročenie, o ktorom druhý účastník nemohol vedieť.

Podľa § 37 OZ, právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

Podľa § 39 OZ, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 49 OZ, účastník, ktorý uzavrel zmluvu v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok, má právo od zmluvy odstúpiť.

Podľa § 52 ods. 1 OZ, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 3 OZ, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 101 OZ, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

Podľa § 108 OZ, práva z prepravy sa premlčujú za jeden rok s výnimkou práv na náhradu škody pri preprave osôb.

Podľa § 760 OZ, zmluvou o preprave osôb vzniká cestujúcemu, ktorý za určené cestovné použije dopravný prostriedok, právo, aby ho dopravca prepravil do miesta určenia riadne a včas.

Podľa čl. 11 ods. 7 Organizačného poriadku MZVEZ SR č. 34/2017 zo dňa 31. mája 2017, generálneho riaditeľa zastupuje v rozsahu jeho práv a povinností v čase jeho neprítomnosti nepresahujúcej dva týždne spravidla ním určený riaditeľ odboru.

Podľa § 14a ods. 1 zákona č. 151/2010 Z.z. o zahraničnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o zahraničnej službe“) Príslušný organizačný útvar ministerstva v Slovenskej republike (ďalej len „príslušný útvar ministerstva“), diplomatická misia a konzulárny úrad vykonávajú konzulárne činnosti v súlade s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná, 12b) právom Európskej únie, všeobecne záväznými právnymi predpismi Slovenskej republiky a vnútroštátnymi právnymi predpismi prijímajúceho štátu.

Podľa § 14a ods. 2 zákona o zahraničnej službe, konzulárnymi činnosťami sú

- a) konzulárne funkcie,
- b) konzulárna ochrana.

Podľa § 14g ods. 1 zákona o zahraničnej službe, konzulárna ochrana je súbor opatrení, úkonov a konaní, ktorými diplomatická misia a konzulárny úrad zabezpečujú podporu, pomoc a ochranu v núdzi a v krízovej situácii.

Podľa § 14g ods. 4 zákona o zahraničnej službe, konzulárna ochrana sa poskytuje najmä

- a) v prípade zatknutia alebo iného obmedzenia osobnej slobody,
- b) ak je občan a nezastúpený občan obeťou trestného činu,
- c) v prípade vážnej nehody alebo závažnej choroby,
- d) v prípade úmrtia,
- e) pri repatriácii,
- f) v prípade potreby vydania náhradného cestovného dokladu alebo náhradného cestovného dokladu Európskej únie, 12o)
- g) ak môže dôjsť k ohrozeniu života, zdravia alebo majetku väčšieho počtu osôb.

Podľa § 14g ods. 7 zákona o zahraničnej službe, diplomatická misia a konzulárny úrad poskytnú konzulárnu ochranu podľa odseku 4 písm. c) a e) až g) občanovi a nezastúpenému občanovi, ak o to požiada a nie je schopný situáciu riešiť vlastnými silami.

Podľa § 14h ods. 15 zákona o zahraničnej službe, s prihladnutím na okolnosti diplomatická misia a konzulárny úrad si od občana a nezastúpeného občana môžu vyžiadať prísľub vo forme záväzku, že členskému štátu, ktorého je štátnym občanom, uhradí finančné náklady na poskytnutú konzulárnu ochranu. Vzor prísľubu vo forme záväzku je uvedený v prílohe č. 5. Na tento prísľub vo forme záväzku sa vzťahuje právny poriadok členského štátu, ktorého je táto osoba štátnym občanom.

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 365/2004 Z.z. zákon o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon), dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva v zákaze diskriminácie z dôvodu pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti. 1a)

32. V súvislosti s namietanou aktívnou legitímáciou sa súd v plnom rozsahu stotožňuje a argumentáciou žalobcu a poukazuje na ňu, teda že Slovenská konsolidačná, a.s. vykonáva konsolidáciu pohľadávok

štátu na základe zmluvy o vymáhaní pohľadávky štátu vo vlastnom mene a na vlastný účet. Podľa článku 11 ods. 7 Organizačného poriadku generálneho riaditeľa zastupuje v rozsahu jeho práv a povinností v čase jeho neprítomnosti nepresahujúcej dva týždne spravidla ním určený riaditeľ odboru. Predmetný dodatok č. 1 za MZVEZ SR podpisovali v súlade s § 20 ods. 2 OZ a Organizačným poriadkom I. I. J., riaditeľka finančného odboru sekcie ekonomiky a všeobecnej správy a Ing. Tibor Králik, generálny riaditeľ sekcie ekonomiky a všeobecnej správy, ktorého zastupovala v rozsahu jeho práv a povinností v súlade s Občianskym zákonníkom, Organizačným poriadkom a príslušnými pracovnoprávnymi predpismi ním určená riaditeľka odboru Ing. Ivana Čermáková. Ani označenie žalobcu (aj to v hlavičke) v ospravedlnení neúčasti na pojednávaní podaním z 8.3.2023 SR – Slovenská konsolidačná a.s. nemení nič na tom, že žaloba je podaná Slovenskou konsolidačnou a.s., keďže priamo v tomto podaní žalobca identifikuje cit. „SK, a.s. ako žalobca v tomto konaní...“. Napokon je to zrejmé zo žaloby, z repliky, kde žalobca uvádza, že Slovenská konsolidačná, a.s. vykonáva konsolidáciu pohľadávok štátu na základe zmluvy o vymáhaní pohľadávky štátu vo vlastnom mene a na vlastný účet i z ospravedlnenia neúčasti na pojednávaní.

33. Rovnako sa súd musel vypořadať s námietkou vo vzťahu k postaveniu žalovanej, ktorá sa domáhala postavenia spotrebiteľa. Túto námietku súd nepovažoval za dôvodnú. Slovenská republika poskytujúca konzulárnu ochranu svojim štátnym občanom nevystupovala ako osoba konajúca v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Teda žalovanej nesvedčí postavenie spotrebiteľky, aj keď táto ako fyzická osoba nepochybne pri podpise Prísľubu nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Právny vzťah založený na základe Prísľubu nie je príznačný nerovnováhou a silnejším postavením dodávateľa, práve naopak ide o formu ochrany príslušníkov vlastného štátu, ktorý sa v cudzine nachádzajú v podmienkach, ktoré vyžadujú pomoc ich domovského štátu.

34. Súd pri svojom prvom rozhodnutí vychádzal z nemeckej judikatúry v obdobných veciach – repatričných letov v období pandémie COVID-19, a to predovšetkým z rozhodnutia Berlínskeho správneho súdu z 17.12.2021 sp. zn. 34K 313/21 (<https://openjur.de/u/2388292.html>), nakoľko súdna prax najvyšších autorít v danom čase absentovala.

35. Vzhľadom na rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít, na ktorú súd musí prihliadať, a to uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Cdo 141/2024 z 30.9.2025, súd konštatuje nasledovné.

36. Napriek tomu, že žalobca v konaní uniesol dôkazné bremeno a preukázal, že na základe žiadosti žalovanej poskytol žalovanej a jej dvom ďalším rodinným príslušníkom konzulárnu ochranu formou repatriácie podľa § 14 g ods. 4 písm. e) zákona č. 151/2010 Z. z. o zahraničnej službe, konkrétne leteckú dopravu troch osôb z Tenerife na územie SR, dňa 31.03.2020, v súvislosti s pandemiou COVID - 19, pričom žalovaná podpísala podľa § 14h ods. 15 zákona č. 151/2010 Z. z. o zahraničnej službe prísľub vo forme záväzku, že uhradí finančné náklady na poskytnutú konzulárnu ochranu, súd nemôže priznať uplatnenému nároku ochranu z dôvodu rozporu výkonu práv žalobcu, resp. MZVEZ SR, s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 OZ.

37. Žalobný nárok na úhradu nákladov na repatriáciu žalovanej a jej rodinných príslušníkov možno vzhľadom na konkrétne okolnosti tejto veci posudzovať ako výkon existujúceho práva žalobcu v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 3 ods. 1 OZ.

38. Výkon práva predstavuje jeden zo spôsobov realizácie práva, ktorý však nie je bezhraničný a má svoje limity: právo (povinnosť) musí v dobe výkonu existovať; výkon práva nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných, nesmie dôjsť k zneužitiu práva alebo k jeho šikanóznemu výkonu; výkon práva nesmie byť uplatnený v rozpore s dobrými mravmi. Dobré mravy, hoci sú nepochybne zákonným pojmom, nie sú zákonom presne definované. V zmysle odbornej literatúry (STRAPÁČ, Peter. § 3 [Výkon práv a povinností z občianskoprávných vzťahov]. In: ŠTEVČEK, Marek, DULAK, Anton, BAJÁNKOVÁ, Jana, FEČÍK, Marián, SEDLAČKO, František, TOMAŠOVIČ, Marek a kol. Občiansky zákonník I. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 26) ich obsah spočíva vo všeobecne platných pravidlách morálky, pri ktorých je daný všeobecný záujem ich rešpektovať. Ide o súhrn etických, všeobecne zachovávaných a uznávaných zásad, ktorých dodržiavanie je mnohokrát zabezpečované i právnymi normami tak, aby každé konanie bolo v súlade so všeobecnými morálnymi zásadami demokratickej spoločnosti. Rozpor právneho úkonu s dobrými mravmi je potrebné v každom prípade

posudzovať individuálne, s prihliadnutím na konkrétne okolnosti konania účastníka v príslušnom období a na jeho vtedajšie postavenie. Súlad s dobrými mravmi musí byť posudzovaný vždy bez ohľadu na to, že obsah bol výsledkom slobodnej dohody medzi účastníkmi a takisto bez ohľadu na to, kto prípadný rozpor s dobrými mravmi zaviniť alebo či niektorá zo strán bola v dobrej viere. Vybočenie z rámca zákonných podmienok výkonu práva (§ 3 ods. 1 OZ) má za následok, že na inak zákonný výkon práva sa uplatňuje celý rad sankcií. Osobitnou sankciou je odopretie právnej ochrany. Neposkytnutie právnej ochrany však nemá za následok zmenu alebo zánik tohto práva, len zánik ochrany.

39. Nemožno opomenúť špecifické okolnosti veci, ktoré bránia tomu, aby súd mohol tomuto nároku žalobcu priznať súdnu ochranu. Za rozhodujúci je nesporný fakt, že v rovnakom období, do ktorého spadá i žalovaný nárok, a dokonca i rovnakým letom, ako využila žalovaná a jej rodina, bola rovnakým subjektom poskytnutá bezodplatne repatriácia občanom Českej republiky a fakt, že vzhľadom na to, že oba štáty (Slovenská republika a Česká republika) si dohodli recipročnú repatriáciu svojich občanov, by žalovaná a jej rodinní príslušníci pri využití repatriácie lietadlom Českej republiky, teda iného štátu, boli transportovaní do vlasti bezodplatne. Navyiac, repatriácia formou autobusovej dopravy bola občanom SR taktiež poskytovaná bezodplatne. Je potrebné si uvedomiť i to, že príslušný subjekt je v zmysle § 14h ods. 15 zákona č. 151/2010 Z. z. o zahraničnej službe oprávnený - s prihliadnutím na okolnosti - (teda nie za každých okolností povinný) vyžiadať si od osoby prísľub vo forme záväzku, že štátu uhradí finančné náklady na poskytnutú konzulárnu ochranu, pričom existujú výnimočné situácie, upravené napr. nariadením Ministerstva vnútra SR o vyžadovaní a schvaľovaní letov č. 50/2012, kedy je možné výnimočne, za účelom pomoci občanom vykonávať lety i bez úhrady priamych prevádzkových nákladov.

40. Žalobca, i keď dôvodí, že výkon práva nie je v rozpore s dobrými mravmi, v konaní neuviedol ani jeden dôvod, pre ktorý by situáciu, v akej sa ocitla žalovaná a jej rodina v marci 2020, nebolo možné považovať za tieseň, resp. krízu a z akého dôvodu nemožno ich prepravu do vlasti za situácie celosvetovej pandémie považovať za humanitárny let, ktorý je možné realizovať i bez úhrady zo strany občana SR (žalovanej a jej rodinných príslušníkov). Vychádzajúc z uvedeného stavu je v rozpore so základnými a všeobecne uznávanými a rešpektovanými zásadami mravného správania sa členov spoločnosti požadovať zo strany žalobcu úhradu nákladov repatriácie od žalovanej a jej rodinných príslušníkov ako štátnych občanov SR.

41. Dovolací súd práve v skutkovo obdobnej veci vedenej pod sp. zn. 8Cdo 141/2024 uviedol cit: „14.1. Súdny nižších inštancií vo svojej argumentácii vychádzali zo skutkových okolností danej veci (ktoré navyše v konaní spochybnené neboli), predovšetkým jej jedinečnosti, a to, že žalovaná požiadala o repatriáciu výlučne z dôvodu, že sa na ostrove Tenerife ocitla v čase vyhlásenia celosvetovej pandémie v súvislosti so šíriacim sa vírusom COVID (a s tým súvisiacimi masívnymi informáciami o jeho nebezpečnosti), a to spolu so svojou matkou (67 ročnou dôchodkyňou, ktorú bolo možné zaradiť do vysokorizikovej skupiny ohrozených osôb), a jej dvoma maloletými deťmi (10 a 5 rokov - rovnako riziková skupina osôb), s tým, že na danom ostrove boli prijaté také prísne opatrenia, že napr. dva týždne boli uzatvorení, nemohli vychádzať z apartmánov, po uliciach chodili vojenské vozidlá, vrtuľníky. Prísne opatrenia v Španielsku (spolu s informáciami o nebezpečnosti nekontrolovateľne šíriaceho sa vírusu a o ohrozených skupinách obyvateľstva) potom dôvodne u žalovanej vyvolali obavu z toho, že jej matka alebo deti tam môžu ochoreť a nebude im poskytnutá primeraná zdravotná starostlivosť s ohľadom na vtedy známe informácie o preťažení zdravotného systému napr. v K.. Bolo potom prirodzené, že keď prišla ponuka na repatričný let, žalovaná (vo svojom psychickom rozporení) túto možnosť okamžite využila a dokumenty podpisovala v strese (podľa jej názoru pod nátlakom). Média na dennej báze v tom čase rozsiahlo informovali, že COVID svojimi smrtiacimi účinkami postihuje najmä starých ľudí, a preto je pochopiteľné, že žalovaná sa snažila všemožným spôsobom v zdraví dostať mamu a deti domov (nevedela, či takáto možnosť ešte nastane a ako dlho bude trvať). V tom čase ešte neexistovali vakcíny proti tomuto vírusu. Ak potom súdy nižších inštancií všetky tieto okolnosti pri svojom rozhodovaní zohľadnili, a v týchto okolnostiach (napriek riadnemu preukázaniu žalovaného nároku žalobcom, ako aj jeho zákonnosti, dôvodnosti a správnosti) jeho priznanie nepovažovali za súladné s dobrými mravmi (resp. vzhľadli dôvod na nepriznanie súdnej ochrany takémuto nároku), nemožno ich úvahy označiť za svojvoľné a odôvodnenie ich rozhodnutí za nepreskúmateľné. Tieto skutkové okolnosti zohľadnené súdmi pri rozhodovaní neboli v konaní navyše sporné a dovolateľ v dovolaní skôr argumentuje zákonnosťou svojho nároku (s poukazom na jeho tvrdenia o nemožnosti uplatnenia Nariadenia Ministerstva vnútra SR ako vnútorného predpisu MV SR, príp. že tzv. repatričné lety nespádajú do kategórie „bez úhrady“ v zmysle čl. 2 ods. 2

uznesenia vlády č. 411/2006 a pod.), avšak skutkové okolnosti, ktoré viedli k záveru súdov o existencii dôvodov na nepriznanie súdnej ochrany uplatnenému nároku nijako nespochybňuje (dovolať nijako nespochybnil výpoveď žalovanej ohľadne situácie, aká nastala na Tenerife v čase, kedy žalovaná požiadala o repatriačný let - pričom tieto boli východiskom súdov pre aplikáciu § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Súdny mali za to, že za vzniknutej situácie požadovať od žalovanej úhradu nákladov za repatriačný let, by bolo v rozpore s pravidlami demokratickej spoločnosti a jej morálky, s princípmi právneho štátu a občianskej spolupatričnosti a elementárnou slušnosťou v spoločensky vhodnej miere a únosnosti. 14.2. Ustanovenie § 3 Občianskeho zákonníka je všeobecným ustanovením hmotno-právnej povahy, ktoré dáva súdu možnosť posúdiť, či výkon subjektívneho práva je v súlade s dobrými mravmi a v prípade ak tomu tak nie je, požadovanú ochranu odoprieť. Právny úkon sa prieči dobrým mravom, pokiaľ nerešpektuje niektoré zo súhrnu spoločenských, kultúrnych a mravných noriem základných, ktoré preukázali počas historického vývoja určitú mieru stálosti (nemennosti), vyjadrujú podstatné historické tendencie a stotožňuje sa s nimi podstatná časť spoločnosti. 14.3. Dobré mravy možno stotožniť so všeobecne spoločensky uznávanými zásadami konania v právnom styku (pochtivosť, nezneužívanie výkonu práv, nešíkanózny spôsob výkonu práva, rešpektovanie rovnosti účastníkov občianskoprávných vzťahov). Vo svojom rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 137/2003 (publikovanom v časopise Zo súdnej praxe č. 62/2004) Najvyšší súd Slovenskej republiky už uviedol, že za právny úkon priečiaci sa dobrým mravom v zmysle § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka treba považovať úkon, ktorý je všeobecne neakceptovateľný z hľadiska v spoločnosti prevládajúcich mravných zásad a princípov vzájomných vzťahov medzi ľuďmi. Súlad právneho úkonu s dobrými mravmi treba posudzovať vždy komplexne so zreteľom na konkrétnu situáciu na oboch stranách sporu (nielen osoby vykonávajúcej určité právo, ale aj osoby týmto úkonom dotknutej), s prihliadnutím na všetky rozhodujúce okolnosti a nezávisle od vedomia a vôle (zavinenia) toho, kto právo alebo povinnosť vykonáva. Rovnako v tejto súvislosti možno súhlasiť s názorom vysloveným Najvyšším súdom Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 49/96 (publikovaným v časopise Zo súdnej praxe č. 38/1997), že ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka nemá vlastnú priamu normotvornú platnosť - upravuje iba spôsob aplikácie a interpretácie ustanovení, ktoré priamo upravujú právne vzťahy, a to na základe všeobecných pravidiel morálnych, elementárnej slušnosti a tolerancie a morálneho charakteru konajúcich. 14.4. Súdna prax zaujala názor, že postup súdu podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka má miesto len vo výnimočných situáciách, kedy k výkonu práva založeného zákonom dochádza z iných dôvodov, než je dosiahnutie hospodárskych cieľov či uspokojenie iných potrieb, kedy hlavná alebo aspoň prevažujúca motivácia je úmysel poškodiť či znevýhodniť povinnú osobu (tzv. šikanózny výkon práva), prípadne kedy je zrejmé, že výkon práva vedie k neprijateľným dôsledkom prejavujúcim sa ako vo vzťahu medzi účastníkmi, tak na postavení niektorého z nich navonok. Korektív dobrých mravov však nesmie byť na ujmu princípu právnej istoty a nesmie neprímerane oslabovať subjektívne práva účastníkov vyplývajúce z právnych noriem. Pri skúmaní platnosti právneho úkonu z hľadiska dobrých mravov je v neposlednom rade treba vziať do úvahy celkové okolnosti úkonu a pohnútky, ktoré k nemu viedli. Podľa názoru dovolacieho súdu súdy nižšej inštancie tieto závery s ohľadom na špecifickosť situácie v akej sa žalovaná ocitla (kedy bola výslovne odkázaná len na pomoc domovského štátu), aplikovali správne.“

42. Majúc na zreteli uvedené, súd žalovaný nárok považoval za nedôvodný (§ 3 OZ), a preto žalobu zamietol.

43. Pokiaľ ide o vznesenú námietku premlčania, vzhľadom na vyššie uvedené nebol dôvod sa ňou zaoberať.

44. Súd považoval za nevhodné vykonávať dokazovania vyžiadanim vyhlásení slovenských politikov v čase pandémie, keďže otázka bezplatnej autobusovej repatriačnej dopravy a fakturácie repatriačných letov repatriantom nebola v konaní spornou. Rovnako tak nepovažoval za vhodné vykonávať dokazovanie listinnými dôkazmi vo vzťahu k iným repatriačným letov, správam z internetových novín, tlačové správy, resp. dlhodobý plán rozvoja, či správa o financovaní mobilných odberných miest, žiadosti o sprístupnenie informácií a rozhodnutí o nich, odôvodnenie rozkladu, prípadne rozhodnutie o rozklade a tiež súhlasy kancelárie Ministerstva vnútra SR, nakoľko vzhľadom na záver o uplatnenom nároku odporujúcem dobrým mravom, a teda že ide o dôkazy bez relevantnej súvislosti s predmetom konania.

45. Podľa § 262 ods. 1 C.s.p., o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Podľa § 255 ods. 1 C.s.p., súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

46. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd podľa § 262 ods. 1 C.s.p. a § 255 ods. 1 C.s.p.. Žalovaná bola úspešná v celom rozsahu, preto jej voči žalobcovi patrí nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Prešov písomne v 2 vyhotoveniach. V odvolaní sa uvedie ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, uvedie sa spisová značka. Ďalej sa uvedie proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané. Rozsah v akom sa rozhodnutie napáda môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak žalovaný nespĺní povinnosť uloženú týmto rozsudkom, môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.